

La suspensió de pagaments més sonada de la sanitat privada

L'hospital fracassat de Catalunya

La suspensió de pagaments presentada per l'Hospital General de Catalunya enfonsa la il·lusió de més de 77.000 catalans que van creure en un projecte d'hospital privat de luxe. És la història d'un fracàs anunciat.

Havia de ser més que un hospital i ha acabat en una pura i simple suspensió de pagaments. El passat dia 8 de febrer l'Hospital General de Catalunya suspensia pagaments amb un passiu declarat de gairebé 13.000 milions de pessetes. La mesura era, segons els seus responsables, l'única sortida a la situació financera de l'entitat. Pere Narbona, president en funcions del centre, declarava a la premsa que amb la suspensió de pagaments es guanyava temps per negociar una sortida amb la sanitat pública o amb algunes mútues. Ha passat més d'un mes, i la porta de la sanitat pública sembla definitivament tancada. De les mútues, no se'n sap res. I els socis de l'hospital, els grans perjudicats per la suspensió de pagaments –a part dels treballadors, és clar– comencen a organitzar-se amb la sospita que els amaguen informació i

que volen prendre decisions a les seves esquenes.

L'últim avís de la desesperada situació de l'hospital es va produir a mitjan gener, amb la dimissió de Carles Soler Durall, promotor del projecte des dels seus inicis i conseller delegat de l'entitat. La greu crisi econòmica del centre n'era la causa. Però aquesta suspensió de pagaments només pot ser vista com la conseqüència lògica d'una mala gestió i d'uns errors de concepció presents en el projecte pràcticament des del primer dia.

PRIVAT I DE LUXE, A L'ESTIL AMERICÀ

L'origen de l'Hospital General de Catalunya està en el cap de Carles Soler Durall, un metge especialment atret per la gestió sanitària. La seva idea era la de

construir un gran hospital de luxe, amb les millors instal·lacions, els millors metges i la tecnologia més avançada. Un hospital a l'americana, que es convertís en punt de referència de la sanitat privada, inclús a nivell europeu. I una mostra, també, d'allò que és capaç de fer la societat civil catalana. Per això, i malgrat que en els inicis es detecta entre els promotors la destacada presència d'alguns càrrecs franquistes, com Leoncio Domènech (regidor de l'Ajuntament de Barcelona de l'etapa Porcioles) i Lluís Casals Puntí (delegat a Barcelona de l'últim Ministeri de Sanitat franquista), de seguida es va produir un acostament natural entre el projecte i sectors representatius de la burgesia nacionalista que s'articulava llavors al voltant de Jordi Pujol i que avui és fidelment representada per la coalició que governa Catalunya. L'Hospital Gene-

ral de Catalunya va respondre sempre a una certa manera d'entendre el país i l'organització de la sanitat.

El projecte de Soler Durall es va materialitzar en la creació d'una societat civil propietària de l'hospital i sense afany de lucre, de la qual depenia una societat anònima encarregada de la gestió. Es van posar a la venda les primeres participacions a un preu de 25.000 pessetes (avui una participació d'aquestes costa 290.000 pessetes). Un equip de venedors visitava els domicilis particulars de milers de catalans i els ofería la possibilitat d'adquirir aquelles accions, la qual cosa els havia de donar dret a tenir un llit en l'hospital sempre a la seva disposició i gaudir dels serveis mèdics a preu de cost. Posteriorment els socis van poder comprovar que, a causa de l'altíssima qualitat de les instal·lacions i els equipaments mèdics, aquest preu de cost resultava molt alt: unes 15.000 pessetes diàries l'hospitalització, una xifra molt similar a la que cobren les clíniques privades de Barcelona. Davant la possibilitat que els socis de l'hospital no arribessin a convertir-se en

L'orgull d'un hospital cooperatiu que sí que funciona

Hi hauria d'haver una autèntica catàstrofe econòmica a nivell de tot el país perquè el nostre hospital s'ensorrís". Qui parla és Lluís Maria Rodà, president de la cooperativa SCIAS, propietària de l'Hospital de Barcelona, el primer centre hospitalari cooperatiu del món. Rodà parla amb orgull de l'hospital que presideix, com ho fan els 167.000 socis de SCIAS que són a la vegada propietaris en comú del centre.

I és que la suspensió de pagaments de l'Hospital General de Catalunya ha fet encara més evident la viabilitat del model sanitari cooperatiu que representa l'Hospital de Barcelona. La principal diferència entre els dos projectes se situa en el seu inici. Els principis de SCIAS es podrien resumir en la consigna "primer socis, després hospital", justament la contrària de la dels promotors de l'Hospital General de Catalunya. Per aquest motiu, malgrat que la cooperativa SCIAS va néixer l'any 1974, l'hospital no es va obrir fins l'any 1989. L'edifici de l'Hospital de Barcelona estava

destinat inicialment a donar acollida al gran hotel Hilton de Barcelona. El projecte d'hotel es va aturar, i l'any 1979 SCIAS va adquirir les instal·lacions per uns 4.800 milions de pessetes sortits exclusivament de les mòdiques quotes dels seus socis (6.000 pessetes d'aportació inicial i 500 ptes. mensuals). Els cooperativistes ja tenien edifici, però calia habilitar-lo. En lloc d'acudir al finançament bancari, van esperar el 1983 a començar les obres per poder continuar fent-ho tot únicament amb els diners dels socis.

Amb paciència i una contínua captació de socis (avui en són 167.000) va arribar l'objectiu esperat: l'any 1989 s'obria l'Hospital de Barcelona, que es troba avui plenament consolidat gràcies a una oferta sanitària de gran qualitat i uns criteris molt avançats quant a la relació entre el metge i el pacient, ambdós socis propietaris de l'hospital. Tots els socis del SCIAS són a la vegada assegurats d'Assistència Sanitària Col·legial, entitat que proporciona assistència mèdica i hospitalària als seus assegurats i que des de l'obertura de l'Hospital de Barcelona ha anat cancel·lant els concerts que tenia signats amb les principals clíniques privades de Barcelona i dirigint els seus assegurats cap a l'Hospital de Barcelona. Una estructura basada en la previsió, que contrasta fortament amb el desgavell financer i d'organització que ha viscut l'Hospital General de Catalunya pràcticament des del moment de la seva concepció.

El SCIAS disposa també d'un Servei d'Urgències Domiciliàries (SUD) per evitar qualsevol col·lapse en l'Hospital de Barcelona. Les urgències mèdiques dels socis cooperativistes que viuen a Barcelona i l'Hospitalet són ateses al seu domicili, on acudeix un metge en menys de 30 minuts a partir del moment de la trucada. El servei disposa de 44 metges, vuit administratius, una central telefònica i 14 vehicles equipats amb radiotelèfon i equipament mèdic. L'any 1991, aquest servei va realitzar 42.295 visites.

Per Lluís Maria Rodà, la suspensió de pagaments de l'Hospital General de Catalunya ha de servir també per a donar un toc d'atenció a tots els cooperativistes de SCIAS: "si els socis es desvinculen del funcionament de l'Hospital, i si renuncien al seu dret de rebre informació i decidir, la cosa comença a anar malament. No s'ha d'abaixar la guàrdia".

E. V.

L'Hospital de Barcelona, el primer cooperatiu del món.

CARME PUERTOLAS

El síndic comença amb mal peu

L'esclat de la crisi a l'Hospital General de Catalunya (HGC) ha posat en una situació molt difícil Anton Cañellas, recentment nomenat Síndic de Greuges, que veu com algunes forces polítiques el qüestionen obertament, i trenquen així l'habitual i necessari consens al voltant de la figura del Síndic.

L'ex-dirigent centrista va ocupar la presidència del consell d'administració de l'hospital el mes de juliol de 1989, en substitució de Leoncio Domènech, un ex-regidor de l'Ajuntament de Barcelona de l'època de l'alcalde Porcioles. "L'arribada de Cañellas -explica Jaume Ribet, un dels primers socis del HGC- va significar per molts de nosaltres un bon senyal: es feia càrrec de l'hospital un home de gran prestigi, que havia tingut una retirada de la vida política molt digna i que representava una garantia tranquil·litzadora davant dels rumors que apuntaven la delicada situació econòmica de l'entitat". Cañellas va dimitir del seu càrrec a l'hospital el 20 de gener del 93. "La seva marxa ens ha deixat un amarg regust de boca, ja que no ens va enviar ni una carta de comiat ni una explicació de la situació econòmica de l'hospital", diu Ribet. El dia 5 de febrer, 15 dies després d'abandonar l'hospital per la porta del darrere era nomenat pel Parlament Síndic de Greuges. El 8 de febrer l'Hospital General de Catalunya presentava la suspensió de pagaments amb un passiu de gairebé 13.000 milions de pessetes.

El nomenament de Cañellas com a Síndic va ser producte d'un pacte d'última hora entre Jordi Pujol i Raimon Obiols. Fins aquell moment s'havia especulat amb altres noms, com Josep Lluís Vilaseca, se-

Anton Cañellas, ¿juge i part?

ARXIU

cretari general de l'Esport, Joan Gomis, president de Justícia i Pau, i l'historiador Josep Benet, però cap d'aquests noms no va aconseguir el consens necessari. Davant de la situació de bloqueig, CiU va proposar el nom de Cañellas, que finalment el PSC acceptà prèvia conversa telefònica entre Pujol i Obiols. ERC i IC s'hi van abstenir. En una de les negociacions prèvies a la votació del nou Síndic, els representants de CiU i PSC van ser advertits pel diputat d'IC Antoni Farrés sobre la crítica situació de l'Hospital General de Catalunya i l'inconvenient que podia representar escollir com a Síndic una persona que havia exercit durant els dos últims anys la presidència d'una institució que feia aigües pertot arreu. Els dos grups majoritaris no van considerar que aquesta fos una raó sufi-

cient per a desestimar la candidatura de Cañellas.

Alguns diputats que prefereixen per ara mantenir l'anonimat han expressat a EL TEMPS la seva sospita que la suspensió de pagaments de l'Hospital es va retardar intencionadament perquè es produís després del nomenament de Cañellas i d'aquesta manera no posar obstacles al seu accés al nou càrrec. Aquesta tesi vindria avalada pel fet que, tal i com s'ha demostrat, els responsables de l'Hospital sabien que la situació econòmica era desesperada des de bastants mesos abans de la suspensió de pagaments, que s'hagués pogut produir perfectament a començaments d'any. S'ha pogut saber també que Cañellas va firmar el mes de juny del 92 un informe que va ser enviat a tots els socis de l'Hospital i que amagava el volum total del deute de l'entitat i donava una visió deformada de la seva situació econòmica.

Ara es pot donar el cas que els socis de l'hospital afectats per la suspensió de pagaments acudeixin al Síndic de Greuges en defensa dels seus drets, de forma que Cañellas es veuria en la paradoxal situació de ser jutge i part a la vegada. ERC i IC han advertit sobre aquesta possibilitat i s'han mostrat preocupats pel fet que això pugui afectar el prestigi d'una institució que ha d'estar per sobre del bé i del mal. La sensació en medis polítics parlamentaris és que la qüestió es pot complicar encara més les pròximes setmanes i el paper de Cañellas es pot posar en dubte, cosa que deixaria també en evidència CiU i el PSC pel seu suport a Cañellas malgrat les advertències sobre la responsabilitat del nou Síndic en la crisi de l'Hospital General de Catalunya.

clients per aquests preus tan elevats, la direcció de l'entitat va promoure la creació d'una mútua, de la qual només podien formar part els socis de l'hospital, i que, a canvi d'unes quotes mensuals que oscil·laven entre les 2.000 i les 4.000 pessetes, garantia importants descomptes a l'hora d'utilitzar els serveis de l'hospital. La mútua de l'Hospital General de Catalunya va ser la primera inscrita per la Generalitat en el seu registre, però no va tenir gaire èxit entre els socis: avui només en formen part 40.000 dels 77.000 socis actuals.

Malgrat que ni la captació de socis ni la de mutualistes no anaven a bon ritme, l'Hospital General de Catalunya, ubicat al Vallès Occidental, va decidir obrir les se-

ves portes (encara que parcialment) l'any 1983. Prèviament havia de sol·licitar una hipoteca de 1.500 milions de pessetes.

Un any després arribava la primera clatellada a la credibilitat del projecte, amb la filtració a la premsa d'un informe encarregat pel president de la Generalitat, Jordi Pujol, a un prestigiós gabinet de censors jurats de comptes, economistes i juristes dirigit per Joan Ros Petit que s'encarregava d'assessorar la Generalitat en qüestions delicades. L'informe era la primera mostra oficial de desconfiança en el projecte per part de la Generalitat, però encara resultaven més descoratjadores les seves conclusions. Ros Petit sentenciava que l'Hospital general de Catalunya era inviable tal i com estava conce-

but, i aconsellava el trasllat de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona a les instal·lacions de l'Hospital General de Catalunya. Una fusió que hauria significat per als socis de l'HGC la pèrdua de pràcticament tots els drets adquirits amb la compra d'accions. L'equip de Soler Durall va reaccionar amb suficiència, reafirmant la viabilitat de l'hospital i negant-se a qualsevol solució alternativa al projecte inicial. La negativa de l'Ajuntament de Barcelona al trasllat de l'Hospital de Sant Pau també va ajudar perquè les coses quedessin tal i com estaven.

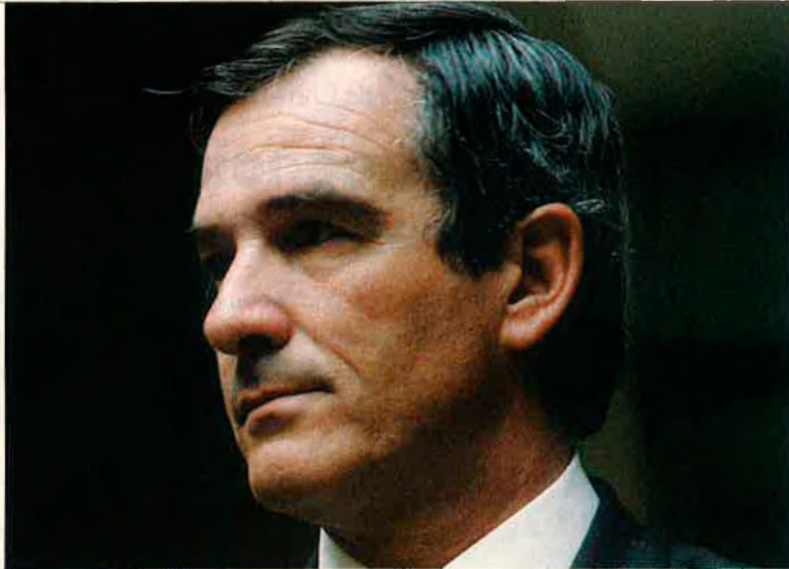
PEL PENDENT DEL FRACÀS

A partir d'aquell moment comença la

sagnia econòmica continuada. A començaments de l'any 1986 els responsables de l'hospital compareixen en conferència de premsa anunciant la concessió d'un préstec hipotecari de 1.500 milions de pessetes per part del Banc Hispano Americano i el començament d'un ambiciós pla que en dos anys portarà l'hospital a posar en funcionament 335 llits i obtenir un benefici anual de 400 milions. Per complir aquest objectiu necessitaven 8.000 nous socis cada any, fins un total de 120.000.

Dos anys més tard, ni els llits s'havien oberts ni s'havien obtingut beneficis. Tampoc no s'havien captat nous socis i s'havia generat un dèficit de 8.000 milions de pessetes. Per afrontar la situació, els gestors havien intentat una solució més pròpia de la premsa d'aconseguir diner líquid que d'una gestió racional. Van emetre successives obligacions per valor de 4.500 milions de pessetes, la majoria subscrites per socis de l'entitat.

Només hi havia dues sortides: la venda de l'hospital a algun grup privat estranger o aconseguir un concert amb la Seguretat

El conseller de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, Xavier Trias, ha afirmat que no hi haurà cap ajut important per a l'Hospital del govern català.

JORDI MORENA

Social i que la sanitat pública aportés clients i diners a l'hospital. La primera va ser desestimada per manca d'ofertes solvents. La segona era una vella aspiració dels promotors de l'hospital, que ja a començament dels anys 80 reclamaven una solució d'aquest tipus. Però en aquest tema la Generalitat mai no va abaixar velles. En primer lloc perquè l'administració autonòmica sempre ha estat més o menys conscient de la precària situació econòmica de l'hospital, i, doncs, adoptar aquesta solució els obligaria a injectar molts diners públics; i el departament de

Sanitat no té tants recursos. En segon lloc, perquè hauria estat una mesura molt difícil de justificar políticament. Socialistes i comunistes es van oposar sempre a qualsevol ajut públic al HGC a causa del seu caràcter privat, elitista i exclusivista.

Els gestors de l'hospital van preferir continuar per la via de la captació de nous socis —totalment esgotada— i de l'endeutament. Una mena d'eutanàsia passiva per a un centre que havia de ser més que un hospital.

EL FINAL

I el cataclisme, tard o d'hora, havia d'arribar. De res va servir el fitxatge d'un grup d'empresaris-estrella (Laboratoris Esteve; Carles Colomer, d'Henri Colomer, Salvador Fisas de Satiel...), ni l'entrada l'any 89 del prestigiós ex-dirigent centrista català Anton Canellas, actual Síndic de Greuges (vegeu requadre). No hi ha hagut més remei que suspendre pagaments. El mes i mig que ha passat des de la presentació de la suspensió ha servit per deixar clar que l'Hospital General de Catalunya no pot esperar cap favor important de la sanitat pública catalana. El conseller de Sanitat, Xavier Trias, ho ha deixat ben clar.

Ha passat també el temps necessari perquè els socis hagin començat a autoorganitzar-se, a la vista de l'absoluta manca d'informació per part de la direcció de l'hospital. El cap de setmana passat es va celebrar la primera assemblea de socis afectats, autoconvocada a partir d'un anunci al diari inserit per Jaume Ribet, soci número 4327. Els socis volen saber la situació econòmica actual, conèixer la viabilitat del centre com a projecte privat, i que el consell d'administració doni totes les explicacions que no ha donat fins ara.

No seria estrany que hi hagués una petició formal de dimissió formulada per algun grup de socis, i és molt difícil que cap dels 70.000 accionistes estigui disposat a donar ni una sola pesseta més a fons perdut. La il·lusió i la confiança s'han acabat.

Eduard Voltas

Els problemes financers de l'Hospital General de Catalunya s'arrossegaven de feia temps.

C. PUERTOLAS